

**Invloed van Opleidingsniveau, Gezinssamenstelling en Gezinsklimaat op
het Alcoholgebruik van Jonge Adolescenten**

**Influence of Education, Family Composition and Family Atmosphere
at the Alcohol Consumption of Young Adolescents**

Elizabeth P. Dieleman

Eerste begeleider: dr. A.N. Mudde

Tweede begeleider: dr. Th. Verheggen

Februari 2011

Faculteit Psychologie

Afstudeerrichting Gezondheidspsychologie

Open Universiteit Nederland

	Inhoudsopgave	
Samenvatting		3
Summary		4
Inleiding		
1.1 Algemeen		5
1.2 Alcoholgebruik in Nederland		5
1.3 Alcoholgebruik van Nederlandse jongeren		6
1.4 Zeeuwse jongeren en alcoholgebruik		8
1.5 Trends in alcoholgebruik van jongeren		8
1.6 Gevolgen van alcohol		10
1.7 Gevolgen van alcohol voor jongeren		10
1.8 Oorzaken voor alcoholgebruik op jonge leeftijd		11
1.9 Ouders en alcoholgebruik van jongeren		15
1.10 Gezinssamenstelling en alcoholgebruik van jongeren		16
1.11 Gezinsklimaat en alcoholgebruik van jongeren		17
1.12 Aanleiding tot onderzoek en vraagstelling		18
Methode		
Design		20
Onderzoeksgroep		20
Meetinstrumenten		21
Procedure		24
Analysemethoden		24
Resultaten		27
Beschrijvende statistiek		27
Confounding		28
Hypothesetoetsing		29
Discussie		37
Conclusies		37
Beperkingen van het onderzoek		40
Aanbevelingen voor vervolgonderzoek		42
Literatuur		44
Bijlage		50
1. Brief scholen		50
2. Brief ouders		52
3. Instructiebrief mentoren		53
4. Vragenlijst tweedeklassers		55

Invloed van Opleidingsniveau, Gezinssamenstelling en Gezinsklimaat op het Alcoholgebruik van Jonge Adolescenten

Elizabeth P. Dieleman

Alcoholgebruik op jonge leeftijd is zeer verontrustend. In dit onderzoek werd nagegaan of opleidingsniveau, gezinssamenstelling en gezinsklimaat samenhangen met het alcoholgebruik van jonge adolescenten en tevens of gezinsklimaat een modererende invloed heeft op de verbanden tussen opleidingsniveau/gezinssamenstelling en alcoholgebruik. Aan deze cross sectionele survey deden 1695 tweedeklassers mee van 14 reguliere Zeeuwse middelbare scholen. Alcoholgebruik is op 3 manieren opgevat. Het gezinsklimaat is gemeten met 3 subschalen van de 'Gezinsklimaatschaal' (GKS-II); cohesie, expressiviteit en conflict binnen het gezin (Jansma & De Coole, 1996). Opleidingsniveau, gezinssamenstelling en gezinsklimaat vertonen een significant zwak negatief verband met alcoholgebruik. Leeftijd en geslacht spelen een rol van betekenis. Er is geen modererende invloed, maar gezinsklimaat blijkt een sterkere predictor dan opleidingsniveau of gezinssamenstelling voor het alcoholgebruik.

Trefwoorden; gezondheid; adolescenten; alcohol; opleidingsniveau; gezinssamenstelling; gezinsklimaat.

Influence of Education, Family Composition and Family Atmosphere at the Alcohol Consumption of Young Adolescents

Elizabeth P. Dieleman

Alcohol consumption at young age is alarming. This study examined whether level of education, family composition and family atmosphere is associated with adolescent alcohol use and whether the family atmosphere has a moderating influence on the relationships between education / family composition and alcohol consumption. In Zeeland 14 schools participated in this cross-sectional survey with 1695 adolescents. Alcohol consumption was measured in 3 ways. The family atmosphere was assessed with subscales 'cohesion', 'expressiveness' and 'conflict' of the GKS-II, Gezinsklimaatschaal (Jansma & De Coole, 1996). Education, family composition and family atmosphere shows a significant weak negative correlation with alcohol consumption. Age and gender are also meaningful. There is no moderating influence, but family atmosphere appears to be a stronger predictor than education or family composition for drinking alcohol.

Keywords; health; adolescents; alcohol; level of education; family composition; family atmosphere.